

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Štefana Michálíka a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 4. apríla 2013 v Bratislave v trestnej veci obvineného **F. T.** pre zločin zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 20. januára 2011, sp. zn. 7To 20/2010, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Prešov z 19. novembra 2009, sp. zn. 33T 51/2009, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **F. T. s a o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Prešov z 19. novembra 2009, sp. zn. 33T 51/2009, bol obvinený **F. T.** uznaný vinným zo spáchania zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

dňa 27. júna 2008 v čase okolo 23.00 hod. v P. na ul. S. X., na chodníku pred čajovňou B. po predchádzajúcich slovných potýčkach pod vplyvom alkoholu najmenej dvakrát spredu do hlavy kopol M. L., ktorému spôsobil pomliaždenia a odreniny tváre, zlomeninu nosových kostí a pomliaždenie krčnej miechy, čo viedlo k opuchu mozgu a následnému kardiorespiračnému zlyhaniu, pričom M. L., nar. X., naposledy bytom P., Č. X. dňa 30. júna 2008 zomrel.

Za to mu súd uložil podľa § 147 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 41 ods. 1 Tr. zák. pri existencii poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a neexistencii žiadnych priťažujúcich okolností úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov, na výkon ktorého

ho zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.).

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bol zároveň obvinený zaviazaný nahradiť poškodenej A. Ľ. škodu vo výške 580,56 € (so zvyškom nároku bola poškodená podľa § 288 ods. 2 Tr. por. odkázaná na občianske súdne konanie).

Proti vyššie citovanému rozsudku podal obvinený F. T. v zákonnej lehote odvolanie, ktoré Krajský súd v Prešove uznesením z 20. januára 2011, sp. zn. 7To 20/2010, podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 19. októbra 2012 bolo na súd prvého stupňa doručené dovolanie obvineného, podané prostredníctvom jeho obhajcu a smerujúce proti obom vyššie spomenutým rozhodnutiam, kde tento ako dovolacie dôvody označil dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por. v spojení s § 374 ods. 3 Tr. por. (vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku).

V bližšom písomnom odôvodnení pritom poukázal na to, že už v prípravnom konaní boli porušené základné zásady trestného konania uvedené v § 2 ods. 10, ods. 14 Tr. por. a navyše aj podľa § 2 ods. 5 Tr. por. je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel. Rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, nakoľko voči M. Ľ. sa obdobného násilia preukázateľne dopustili aj ďalší štyria podozrivý. Čo sa týka vo veci vykonaných znaleckých posudkov, tak tieto trpia viacerými nedostatkami. Niektoré tam uvedené tvrdenia sú nepravdivé a zavádzajúce, v rozpore s ostatnými dôkazmi, a z toho dôvodu nie je podľa jeho názoru ani možné v danom prípade bez nového znaleckého posudku (resp. doplnenia starého) upresniť skutok, resp. určiť najpravdepodobnejšiu príčinu smrti vyššie menovaného, a tak i páchatel'a či spolupáchateľ'ov. Pokiaľ ide o nepriamy úmysel spôsobiť ťažkú ujmu, tento nemohol byť preukázaný len tým, že útok z jeho strany smeroval na oblasť hlavy a skutok mal byť preto kvalifikovaný ako trestný čin zabitia podľa § 148 ods. 1 Tr. zák. Už teraz je pritom preukázané, že i ďalší jeho priatelia mali úmysel ublížiť nebohému z nedbanlivosti v čase, keď ho odzbrojovali (§ 148 ods. 1 a § 149 ods. 1 Tr. zák.).

Obvinený má za to, že keďže sa prvostupňový súd vyššie uvedenými skutočnosťami vôbec nezaoberal, bolo tým porušené jeho právo na obhajobu. Odvolací súd síce potom uvádza, že smrť poškodeného iným spôsobom, napríklad pri znehybňovaní viacerými osobami považoval za málo pravdepodobnú, no takéto tvrdenie nie je uvedené v znaleckom posudku.

A ako je následne zdôraznené ďalej, odvolací súd nielenže vytýkané pochybenia súdu prvého stupňa nenapravil, ale v odôvodnení svojho rozhodnutia sa navyše odvolával i na výpovede I. T. a V. T., ktoré po porovnaní s výpoveďami dvoch zakročujúcich policajtov možno považovať takmer na 100% za nepravdivé. Dôveryhodnosť prvého z menovaných pritom naštrbuje okrem uvedeného i ten fakt, že tento bol v danom čase v skúšobnej dobe podmieneného trestu odňatia slobody, a jeho výpoveď teda môže byť účelová, aby si neprivodil sám sebe trestné stíhanie. Rovnako však nie je možné sa podľa názoru obvineného odvolávať ani na výpoveď policajtky L. či záznamy z výsluchu M. M.. Naproti tomu z výpovedí svedkov M. H., M. L., E. C. a Mgr. Š. C. jednoznačne vyplýva, že on nespáchal skutok tak, ako mu je kladený za vinu. Preukázateľné je potom aj to, že to bol práve on, kto v čase skutku volal na políciu, aby daný skutok nahlásil. Považuje za otázne, prečo v prípade, ak bol podozrivý zo spáchania skutku, mu zo strany vyšetrovateľa alebo príslušníka polície zaistujúceho miesto činu nebola odobratá obuv a DNA ako dôkazový materiál, pričom pochybnosť vyvstáva i v tom smere, ako mohol byť schopný s 2,4 promile alkoholu v krvi vyvinúť takú silu nôh, dokonca to opakovať i druhý krát a ešte aj udržať vlastné telo v stabilnej stojacej polohe.

Záverom obvinený upozornil na tú skutočnosť, že podľa jeho názoru je v jeho konaní nutné vidieť konanie spadajúce pod ust. § 25 Tr. zák. (konkrétne vid' ods. 1 a 3 cit. ustanovenia), upravujúce nutnú obranu. V momente napadnutia zo strany poškodeného nemohol totiž nikto zo zúčastnených predpokladať, o akú zbraň sa jedná a teda, či táto bola nabitá, ostrá alebo poplašná.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností preto navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. rozsudkom vyslovil porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, o ktoré sa dôvody tohto dovolania opierajú a súčasne aby zrušil tak napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvého stupňa

a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby vec prikázal súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Dňa 6. decembra 2012 bolo Okresnému súdu Prešov predložené písomné vyjadrenie prokurátora k predmetnému dovolaniu, kde tento poukázal predovšetkým na to, že znalec MUDr. K. v danom prípade jasne určil príčinu smrti poškodeného a na základe toho bol potom obvinený správne uznaný vinným ako samostatný páchatel', u ktorého bol nepopierateľne preukázaný úmysel spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví, nakoľko mechanizmus útoku - kopy vedené na oblasť tváre osoby ležiacej na zemi vedú k ťažkej ujme, čoho si musel byť vedomý. Okrem toho za situácie, keď obvinený nezasahoval proti poškodenému sám, zbraň bola od neho podľa svedka T. v tom čase vzdialená a k útoku došlo až po jeho odzbrojení, nemožno hovoriť ani o excese pri nutnej obrane. Pokiaľ ide o konanie ďalších osôb, tak toto by spôsobilo nanajvýš práceneschopnosť v trvaní do 6 dní, čo však nenapĺňa znaky skutkovej podstaty žiadneho trestného činu. Na základe vykonaného rozsiahleho dokazovania bolo teda podľa názoru prokurátora bez pochyb preukázané, že skutok sa stal tak, ako je uvedený v rozsudku, tento bol tiež správne právne posúdený a i uložený trest je primeraný.

Z daných dôvodov preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

K dovolaniu sa na výzvu súdu písomne vyjadrila tiež aj poškodená A. L., pričom táto považuje prvostupňový rozsudok i v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu za zákonný a spravodlivý.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por. a § 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Tr. por., keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto aj bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 374 ods. 3 Tr. por. v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Čo sa týka uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., tak z jeho znenia ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o dovolaní je potom viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštalácie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení.

Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Ďalej je potrebné na tomto mieste zdôrazniť zároveň tiež i tú skutočnosť, že pokiaľ ide o viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania v ňom uvedených v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., tak táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania mu predchádzajúceho (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por. (bližšie viď k tomu *uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012*).

S ohľadom na vyššie uvedené potom najvyšší súd konštatuje, že obvinený F. T. síce v podanom dovolaní uvádza dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por., no ich zdôvodnenie je založené výhradne na námietkach smerujúcich voči jednotlivým skutkovým zisteniam a záverom oboch konajúcich súdov.

Vytýkané nedostatky znaleckého dokazovania, neúplnosť či nesprávne hodnotenie vo veci vykonaných dôkazov, tvrdenie, že na smrti poškodeného Ľ. mohli mať podiel aj iné osoby, ktoré voči nemu rovnako použili násilie, spochybňovanie dôveryhodnosti niektorých svedkov, to všetko sú otázky skutkového charakteru.

Úsudok obvineného o nesprávnom právnom posúdení skutku pritom spočíva na tom, že ak by súd v danom prípade správne ustálil skutkový stav, potom by dospel k tomu záveru, že nie on sám spôsobil smrť poškodeného Ľ. (nemal byť stíhaný ako samostatný páchatel'), išlo tu o trestný čin zabitia podľa § 148 ods. 1 Tr. zák. (nebol preukázaný jeho úmysel spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví), resp. v jeho prípade o exces pri nutnej obrane. Nesprávne právne posúdenie teda obvinený odvodzuje len od nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Skutok, tak ako bol ustálený súdom prvého stupňa a následne bezo zmeny akceptovaný odvolacím súdom, je však - ako vyplýva už aj z vyššie spomenutého - pre dovolací súd záväzný, pričom tento i podľa jeho názoru napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty tak zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 Tr. zák. ako i prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.

Čo sa týka nepriameho úmyslu spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví poškodenému L., tak tento síce nie je v skutkovej vete priamo uvedený, no jednoznačne z nej vyplýva, nakoľko útok obvineného smeroval na životne dôležitý orgán poškodeného. Ak obvinený tohto dvakrát kopol spredu do oblasti hlavy, musel byť minimálne uzrozumený s tým, že mu môže takýmto svojim konaním predmetnú ujmu spôsobiť. Rovnakého názoru boli napokon i sudy nižšieho stupňa.

Napriek tomu ale, že najvyšší súd považuje právnu kvalifikáciu posudzovaného konania za správnu, nedá mu v tejto súvislosti nepoukázať na jednu nepresnosť, ktorej sa dopustil okresný súd, keď vo výroku svojho rozsudku pozabudol uviesť časť právnej vety, a to konkrétnej tej, ktorá by zodpovedala ust. § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. (k napadnutiu poškodeného došlo na mieste verejnosti prístupnom). Takýto chýbajúci právny popis prečinu výtržníctva pri inak správnom zákonom pomenovaní trestného činu aj s uvedením príslušného ustanovenia Tr. zák. však nie je takým pochybením, v dôsledku ktorého by muselo byť napadnuté rozhodnutie zrušené.

S poukazom na obsah podaného dovolania, kde obvinený o.i. konštatuje i porušenie jeho práva na obhajobu upozorňuje potom dovolací súd zároveň tiež na tú skutočnosť, že za takéto porušenie nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. a rovnako tak ani to, že súd, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Tr. por.), hodnotí dôkazy ináč než je predstava obvineného. Ak by tomu totiž tak bolo, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom tak, ako na to bolo už skôr poukázané.

Len na dôvažok možno dodať, že v zmysle ustálenej súdnej praxe sa právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. chápe

ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.).

A napokon vo vzťahu k polemike obvineného o možnom hodnotení jeho konania ako excesu v rámci nutnej obrany je nevyhnutné podotknúť iba toľko, že ak je revízia skutkových zistení v dovolacom konaní vylúčená a ak je teda pre dovolací súd záväzný skutok tak, ako bol ustálený v skutkovej vete prvostupňového rozsudku, tak potom je absolútne irelevantné uvažovať v tomto prípade o nejakej príp. subsumpcii konania obvineného pod ust. § 25 Tr. zák., týkajúce sa nutnej obrany.

Z dôvodov vyššie uvedených preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunciacii tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 4. apríla 2013

JUDr. Peter H a t a l a, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová